

Roll No.

146/B

Total No. of Questions : 19]

[Total No. of Printed Pages : 7

SS

2038

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

COMPUTER SCIENCE (Theory)

(Common for Science, Hum., Commerce and Agriculture Groups)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time allowed : Three hours

Maximum marks : 50

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 146/B ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਜੀ ।

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 30 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(iv) ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ (ਭਾਗ-ੳ, ਭਾਗ-ਅ, ਭਾਗ-ੲ ਅਤੇ ਭਾਗ-ਸ) ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ।

(v) ਭਾਗ-ੳ ਆਬਜੈਕਟਿਵ ਟਾਈਪ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ 1-1 ਅੰਕ ਦੇ 6 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ।

(vi) ਭਾਗ-ਅ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 7 ਤੋਂ 12 ਤੱਕ 2-2 ਅੰਕ ਦੇ 6 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ।

(vii) ਭਾਗ-ੲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 13 ਤੋਂ 17 ਤੱਕ 4-4 ਅੰਕ ਦੇ 5 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ।

(viii) ਭਾਗ-ਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 18 ਤੋਂ 19 ਤੱਕ 6-6 ਅੰਕ ਦੇ 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ।

(ix) ਭਾਗ-ੳ, ਅ, ੲ ਅਤੇ ਭਾਗ-ਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣਗੇ । ਭਾਗ-ਸ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਛੋਟ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਭਾਗ-ੳ

ਬਹੁਪੱਖੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

- ਦੋ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਡਾਟਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 1
 (ੳ) ਨੈਟਵਰਕ (ਅ) ਹਾਰਡ ਡਿਸਕ
 (ੲ) ਸੀ.ਡੀ.ਰੋਮ (ਸ) ਸਾਰੇ ਹੀ
- ln ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ? 1
 (ੳ) ਨੈਕਸਟ ਲਾਈਨ (ਅ) ਨੌ ਲਾਈਨ
 (ੲ) ਨੰਬਰ ਲਾਈਨ (ਸ) ਸਾਰੇ ਹੀ

146/B-SS

[Turn over

(2)

3. ਸੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? 1
 (ੳ) ਫੰਕਸ਼ਨ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ
 (ਅ) main() ਫੰਕਸ਼ਨ
 (ੲ) ਫੰਕਸ਼ਨ ਜਿਹੜਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ
 (ਸ) main() ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੰਕਸ਼ਨ
- ਦੱਸੋ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ :
4. ਵਿੰਡੋਜ਼ ਮੂਵੀਮੇਕਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਮਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਲਿਕ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਆ ਇਕੱਠ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। 1
5. i-Ticketing ਅਤੇ e-Ticketing ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 1
6. ਟਰਾਂਜਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਲਾਈਨ ਵਿਊ ਦੇ ਵੀਡਿਓ/ਆਡਿਓ ਟਰਾਂਜਿਸ਼ਨ ਫੋਲਡਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। 1

6×1=6

ਭਾਗ-ਅ

ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਪਰਿਣਾਮ ਲਿਖੋ : 6×2=12

7. ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜਾ ਸਾਧਨ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 2
8. ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਨੈਟਵਰਕਾਂ ਦੇ ਕੂਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 2
9. break ਅਤੇ continue ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੀ ਕੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? 2
10. ਕਿਹੜਾ ਫੰਕਸ਼ਨ ਆਰਗੂਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕਰੈਕਟਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਲੋਅਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ? 2
11. ਸੀ ਸਟਰਿੰਗ ਡਾਟਾ ਟਾਈਪ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਟਰਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਐਰੇ ਦੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2
12. ਆਡਿਓ/ਵੀਡਿਓ ਕਲਿਪ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਲਿਪਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਕਮਾਂਡ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? 2

ਭਾਗ-ੲ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : 5×4=20

13. ਵਿੰਡੋ ਮੂਵੀ ਮੇਕਰ ਦੇ ਮੂਵੀ ਟਾਸਕ ਪੇਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਆਪਸ਼ਨ ਹਨ ? 4
14. Strcpy() ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 4

146/B-SS

(3)

15. ਫੰਕਸ਼ਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਫੰਕਸ਼ਨ ਡਿਕਲੇਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਭਿੰਨ ਹੈ ? 4
16. putchar() ਅਤੇ puts() ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? 4
17. ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਮੀਨੂੰ ਬਾਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਟਾਸਕ ਬਟਨ ਉੱਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ? 4

ਭਾਗ-ਸ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

2x6=12

18. ਕਮਿਊਨਿਕੇਸ਼ਨ ਚੈਨਲ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ । ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਕਰੋ । 6
- ਜਾਂ
ਨੈਟਵਰਕ ਟੋਪੋਲੋਜੀ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ । 6
19. E-governance ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ । 6
- ਜਾਂ
ਸੁਵਿਧਾ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਪਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । 6

(Hindi Version)

- ਨੋਟ : (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख्य पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड 146/B अवश्य लिखें।
- (ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें टाइटल सहित 30 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं।
- (iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गये पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किये गये प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जायेगा।
- (iv) प्रश्न-पत्र चार भागों (भाग-क, भाग-ख, भाग-ग और भाग-घ) में बँटा है।
- (v) भाग-क ऑब्जेक्टिव टाइप होगा जिसमें 1 से 6 तक 1-1 अंक के छः प्रश्न होंगे।
- (vi) भाग-ख में प्रश्न सं. 7 से 12 तक 2-2 अंक के 6 प्रश्न होंगे।
- (vii) भाग-ग में प्रश्न सं. 13 से 17 तक 4-4 अंक के 5 प्रश्न होंगे।
- (viii) भाग-घ में प्रश्न सं. 18 से 19 तक 6-6 अंक के 2 प्रश्न होंगे।
- (ix) भाग-क, ख, ग और घ के सारे प्रश्न अनिवार्य हैं। भाग-घ में अन्दरूनी छूट दी गयी है।

भाग-क

ऑब्जेक्टिव टाइप के प्रश्न :

1. दो जगहों के बीच में डाटा बदलने वाले माध्यम को क्या कहते हैं ? 1
- (क) नेटवर्क (ख) हार्ड डिस्क
- (ग) सी.डी.रॉम (घ) सारे ही

146/B-SS

[Turn over

(4)

2. \n का क्या मतलब है ? 1
 (क) नेक्स्ट लाइन (ख) नो लाइन
 (ग) नम्बर लाइन (घ) सारे ही
3. सी में प्रोग्राम इनमें से किस से शुरू होता है ? 1
 (क) फंक्शन जो पहले परिभाषित किया गया हो (ख) main() फंक्शन
 (ग) फंक्शन जो अन्त में परिभाषित किया गया हो (घ) main() के अलावा फंक्शन
- सही या गलत बताओ :
4. एक से ज्यादा फाइलों को एक ही समय में विण्डोज़ मूवी मेकर में इम्पोर्ट करने के लिए हम क्लिक और कन्ट्रोल कुंजी संयोजन का इस्तेमाल कर सकते हैं। 1
5. i-Ticketing और e-Ticketing में कोई अन्तर नहीं होता। 1
6. ट्रांजिशनों को टाइम लाइन व्यू के वीडियो/ऑडियो ट्रांजिशन फोल्डर में रख सकते हैं। 1
- 6×1=6

भाग-ख

निम्नलिखित के लिए उचित शब्द या परिणाम लिखो : 6×2=12

7. पैरामीटर पास करने के लिए एक फंक्शन द्वारा कौन-सा साधन इस्तेमाल किया जाता है ? 2
8. दो या अधिक नेटवर्क के कनेक्शनों को क्या कहा जाता है ? 2
9. break और continue स्टेटमेंट का क्या इस्तेमाल होता है ? 2
10. कौन-सा फंक्शन आर्गुमेंट में शामिल करेक्टर की किस्म को लोअर केस में बदलता है ? 2
11. सी स्ट्रिंग डाटा टाइप का समर्थन नहीं करता यद्यपि स्ट्रिंग को ऐरे के रूप में प्रयोग किया जा सकता है। 2
12. ऑडियो/वीडियो क्लिप्स को अलग-अलग क्लिप्स में बांटने के लिए कौन-सी कमांड उपयोग की जाती है ? 2

भाग-ग

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखो : 5×4=20

13. विण्डो मूवी मेकर के मूवी टास्क पेन में कौन-कौन से विकल्प हैं ? 4
14. Strcpy() फंक्शन को उदाहरण देकर समझाएं। 4
15. फंक्शन परिभाषा फंक्शन डिक्लेरेशन से कैसे अलग है ? 4

146/B-SS

(5)

16. putchar() तथा puts() में क्या अन्तर होता है ? 4
17. जब आप मीनू बार के नीचे टास्क बटन पर क्लिक करेंगे तो क्या होगा ? 4

भाग-घ.

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखें। : 2×6=12

18. कम्युनिकेशन चैनल शब्द की परिभाषा दें। इसके प्रकारों की व्याख्या भी करें। 6

अथवा

नेटवर्क टोपोलॉजी क्या है ? इसके प्रकारों की व्याख्या करें। 6

19. E-governance के अलग-अलग क्षेत्रों के बारे में बताएं। 6

अथवा

सुविधा सेन्टर के मुख्य उपयोगों का वर्णन करें। 6

(English Version)

Note : (i) You must write the subject-code/paper-code **146/B** in the box provided on the title page of your answer-book.

(ii) Make sure that the answer-book contains 30 pages (including title page) and are properly serialed as soon as you receive it.

(iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer-book would not be evaluated.

(iv) Question paper is divided into four parts (Part-A, Part-B, Part-C and Part-D).

(v) Part-A will be objective type in which there will be six questions 1 to 6 of 1 mark each.

(vi) Part-B will have 6 questions 7 to 12 of 2 marks each.

(vii) Part-C will have 5 questions 13 to 17 of 4 marks each.

(viii) Part-D will have 2 questions 18 and 19 of 6 marks each.

(ix) All questions of Part-A, B, C and D are compulsory. Part-D will have internal choice.

Part-A

Objective type questions :

1. A medium for transferring data between two locations is called 1
- (a) Network (b) Hard disk
- (c) CDROM (d) All of these

146/B-SS

[Turn over

(6)

2. What is the meaning of `\n` ? 1
 (a) next line (b) no line
 (c) number line (d) all of these
3. In C, the program execution starts from ? 1
 (a) The function which is first defined (b) `main()` function
 (c) The function which is last defined (d) The function other than `main()`
- State true or false :
4. To import several files in Windows Movie Maker, we can use `click+Ctrl` key combination. 1
 5. There is no difference between i-Ticketing and e-Ticketing. 1
 6. Transitions are stored in the Video/Audio Transition folder in the timeline view. 1
- 6×1=6

Part-B

Write the appropriate word or result for the following : 6×2=12

7. Which mechanism is used by a function to pass parameter ? 2
 8. Connections of two or more networks are called ? 2
 9. What is the use of `break` and `continue` statement ? 2
 10. Which function converts the character type in argument to lower case ? 2
 11. C does not support the string data type however strings are handled as an array ? 2
 12. Which command is used for dividing an audio/video clip into different clips ? 2

Part-C

Write the answers of the following questions : 5×4=20

13. What are the options in Movie tasks pane of Windows Movie Maker ? 4
 14. Explain `strcpy()` function with example. 4
 15. How does a function definition differ from function declaration ? 4
 16. What is the difference between `putchar()` and `puts()` ? 4
 17. What will happen when you click on the Tasks button below the menu bar ? 4

146/B-SS

(7)

Part-D

Write the answers of the following questions :

2×6=12

18. Define the term communication channel ? Explain its types also.

6

or

What is network topology ? Explain its types.

6

19. Explain the various areas of e-governance.

6

or

Describe main uses of Suwidha Centre.

6